

سایر آقایان نمی‌شناستند بآنها معرفی می‌نمایم دشمن این مملکت امروز (موذر) است و تامروز اگر مستبدین را دشمن خودمی‌دانستیم امروز می‌بینیم همان اشخاص که دشمن واقعی این مملکت و استقلال ما هستند و این اشخاص یکی دونفر درمیان دعوا انحریک واژدیاد فتنه می‌کردند دو دسته باهم تصادف کرده این هنگامه را راه بینند از دامر وزیرکسانی که اسباب تولید اینکونه مفاسد هستند ولی هر کس باشد خواه وزیر باشد خواه و کل هر کس برای این مملکت مضر باشد باید برداشته شود و باید هیچ مقصدی را در برابر چشم خود نه بینیم و هیچ ملاحظه نکنیم مثل کسانی که خواستند مملکتشان منظم و مرتب باشد هیچ ملاحظه نکرند و هر کدامرا که مضر می‌دانند هستند از میان برداشته شده بینظور هم ملت ما باید آن طوری که لازم است مشروطت را حس کنند مثل آنکه عثمانی هادر مقابل مشروطت خودشان هیچ کس نمی‌شناسند در این مملکت می‌گفتیم مستبدین نمی‌کنند که این آب و خاک هستند هر روز این مفاسد تکرار می‌شود و اگر امروز هم چنین ساخت بماند و بمساست مالی بکنارانند کار بجهاتی خواهد رسید که وکلاه ابدأ نتوانند حرکت کنند پس پارلمان باید متعدد شوندو باهمان قوه بزرگی که دو عفریت بزرگ را که یکی است بسیار دیگری ارجاع بود امروز باهمان قوه عفریت ثالث را باید برداشت که امروز با کمال بسی شرمی از برای این مملکت تولید می‌شود باید همه متعدد شویم و مرکزیت بکایه داده شود امروز باید تمام و کلام وزراء اتحاد داشته باشند و تمام قواشان را بوزراء بدنه‌دار کریم پول دارند اگر حرب وطن پرستی دارند هر چه دارند تفکر دارند فشنگ دارند به کایه دارند هر چه دارند تفکر دارند فشنگ دارند به کایه بدنه‌دار دشمن را که نمی‌توان با او بدرستی رفتار کرد یک کسی را که ماحصل می‌کنیم می‌بینیم که یک شخص دابرای آزادی واستقلال مملکت کار می‌کند اورا بکشند برخلاف همه چیز رفتار می‌کند حاره او کشتن و برداشتن است اینکه می‌کویند در قانون مشروطت باید آدم را برد و استنطاق کرد وقتی که من می‌بینم یک کسی را بگیرند و دو ساعت دیگر هم نمی‌توانند او را راحیس کنند و هر کس که بعد از (۲۴) ساعت پلیس باو بگویند خلخ سلاح بکنند نکرد بکشد هر چند من باشم — ولو و کل باشد — وزیر باشد هر کس باشد (کفتند صحیح است) امروز نگاهداری این مملکت و سعادت برداشتن اینها است و این بسته باین است که جداً کار بکنیم و ملاحظه نکنیم و مکونیم که این بسته من و آن بسته بسیاری است و مثلاً نگویند ما با فلانی در رشت باهم بودیم آن دیگری در نبریز اشخاصی را که می‌بینیم (موذر) دارند و در خیابان ها و بازارها می‌کردن اول این را باید از میان برداریم و بهیچ کار دیگر در واقع نیز داریم شروع و عجله نکنیم تا این دشمن را از بین برداریم و واقعه اگر امروز در این خصوص کوتاهی کنیم اول خائن بشمار بیآئیم امروز نگاهداری این مملکت بی‌برداشتن آن هائی است که منتهای بی‌ناموسی را بما کرده اند امروز می‌گویند خائن آن کسی است که بخواهد اقتدارات وزراء در مملکت کاسته شود خائن آنکسی

عز الملک — اگر وزراء تشریف نباورده اند اینجا ساکت نشستن چه فایده دارد پس خوب است دهدقه تنفس داده شود **معززالملک** — تنفس هم نباید کرد رئیس — مذاکره را اگر مجلس صلاح می‌داند بنده معاونتی ندارم ولی از برای خودمان که نباید مذاکره کنیم وزراء باید حاضر باشند که نتیجه از آن گرفته شود [کفتند صحیح است] **حاجی آقا** — الان یکساعت با یکساعت وربع است که مجلس منهدم شده است و با اینکه از صبح باشند تلفون شده است و مجلس بجهة حضور آنها منتظر است که بایند و داخل مذاکره شود هنوز تشریف نباورده اند با اینکه پریروز مذاکره شد که هر روز خود وزراء یا یکی از معاونین آنها باید در مجلس حاضر باشند و امروز با این ترتیبی که پیش آمده است می‌باشد که خودشان صبح اینجا حاضر شوند و لازم باشند از عکس‌الان مدتی است باشند تلفن شده است و تشریف نباورده خوب است مجدداً باشند تلفون اخطار شود که زودتر بایند از برابر **کیخسرو** — الان حرکت کرده اند (نیم ساعت مجلس در حال سکوت منتظر ورود کاینه بودند و کاینه تقریباً نیم ساعت قبل از ظهر به مجلس تشریف آوردند) **رئیس** — محض اطلاع آقایان وزراء عظام باید عرض کنم که امروز مجلس شورای ملی که منهدم شد هیچ حاضر نشد برای ایسکه شروع بدستور نمایند و همین طور منتظر ورود آقایان وزراء بودند و گفتند که مانا امانت این شهر را کاملاً اطمینان پیدا نکنیم نمی‌توانیم داخل هیچ دستوری بشویم **شیخ الرئیس** — صحیح است **میرزا اللہ خان** — مین طوری که گفته شد امروز واقعه دیگر وقت است که هما از حرف بکنند و به عمل به پرسدازیم و همینطور که گفته شد تمام را بعرف پرداختیم ما می‌خواهیم به نزد روزنامه بخوریم امروزه دو مطلب بزرگ بی‌دری باروی آورده است که واقعه از آنها شهادت مرحوم حجۃ‌الاسلام بهمانی بود که از آنها شهادت مرحوم حجۃ‌الاسلام بهمانی بود که با آن خدمانی که بمشروطت کرده بود با آن ترتیب دنائی کارانه که هنوز مارا هزا دار کرده و هنوز عزای اولی تمام نشده بلکه عزای نانوی که هر کز بر قلب آزاد بخواهان از این ذخیم که بواسطه این مصیبت وارد شد مردم گذاشته بخواهد شد باز و آورده آن قتل این جوان ناکام (آقامیرزا علی محمدخان) این آزادی خواهی است که دیشب در خیابان لاهه زار کشته شده است این است که امروز دیگر مقتضی نمی‌دانیم که پیش از این حرف بزیم و واقعه تأسیف هم چاره کار را نمی‌کند بنده می‌بینم تمام و کلام وزراء یک‌قصد دارند و آن بقای این وطن است و تا امروز گرددشمن این مملکت را نمی‌شناختیم و می‌گفتیم این کارهار استبدین می‌کنند امر و زمی تو ایم بکویم که دشمن این مملکت را شناختیم و اگر

وزراء کمیسیون (۱۰) نفری تقاضا شده است که امروز انتخاب شود **رئیس** — رئیس وزراء یا کمیسیون دهنفری تقاضا می‌کنند برای بعضی مذاکرات (اکثر گفتند انتخاب شود) (ورقه توسعه و اخذ رأی شد مستخرجین آقای ضیاء‌الممالک و حاج آقا شیخ‌اسد‌الله برای استخراج آراء باطاق دیگر گفتند) **رئیس** — دستور جلسه آنیه طرح از باب کیخسرو راجع بکمیسیونها **قانون اداری معارف** — رأی آخری بودجه مجلس شورای اسلامی **حاج آقا** — این قانون که نوشته شده و دست ما داده شده مثل قانون دیوان معاسبات که طبع و توزیع شده است آنرا هم جزء دستور قرار دهد (مجلس سه‌ربع از ظهر گذشته ختم گردید) **جلسه ۱۲۵** **صورت مشروح روز سه‌شنبه ۳۶ شهر** **رجب ۱۳۳۸** مجلس یکساعت قبل از ظهر در تحت ریاست آقای ذکاء‌الملک تشکیل شد **صورت مجلس روز سه‌شنبه** رآ آقای معاصد‌الملک فرائت نمود **رئیس** — از بابت صورت مجلس ملاحظاتی اگر هست به رمائید **ارباب کیخسرو** — در آن روز بعضی مذاکرات از بابت پروکرام شد که بنده آنها را اساسی میدانم از جمله در باب اخراج‌شقون روس با هیئت وزراء گفتگو شد و وزارت خارجه جواب دادند که اقدامات لازم‌به‌عمل خواهد آمد و به کمان بنده باید در صورت مجلس نوشته شود که در موقع خودش شده باشد و حال آنکه هیچ‌کدام از آنها نوشته نشده آقای شیخ‌خلی — بنده تا امانت حاصل نشود اعتقادی بصورت مجلس نهادم باید هیئت وزراء را بخواهیم و تکلیف را معین کنیم **رئیس** — همینطور که مذاکره شد امروز باید وزراء بیانند و تکلیف امانت این شهر را معین نمایند و برهم کس معلوم است که جای هیچ مذاکره نیوست دستوری از برای جلسه امروز معین شده بود ولی کمان نمی‌کنم که مجلس شورای ملی حاضر باشد که داخل مذاکره بشود (گفتند صیغه است) و همینطور که اینجا مذاکره شد باید وزراء بیانند اینجا و تکلیف امانت شهر را معین نمایند و همینطورهم باشند اخطار شده است [در این موقع چون بعضی اجازه نطق خواستند رئیس اجازه نداده اینطور آنها را مقاعد ساخت] **رئیس** — اگر فرمایشانی است که خارج از این موضوع است همینطوریکه تصدیق شد لازم نیست و اگر درخصوص همین موضوع باشد کمان نمی‌گیرد حالاً فایده داشته باشد خوب است داخل در آن موضوع نشویم تا وقتیکه وزراء تشریف بیاورند [جانی که عیان است چه حاجت به بیان است نمیدانم] می‌خواهید بفرمائید اگر هم مجلس بخواهد مذاکره کند بنده مانع نبستم

که آن همه خدمت نموده و ماقبت شدید شد و بدرجه شهادت و سعادت رسید و درخصوص این پیشنهاد بنده امروز صلاح میدانم بهین طور که گفته شد اقدارات تامه بهشت محترم وزراء از طرف مجلس مقدس اختیارات بدهند ولی تجدید نمیتوانم بکنم که تامه حکومت نظامی باشد ولی استدعا می کنم که اگر مجلس اجرای آن قانونی را که از مجلس گذشته است در اینکه خلع اسلحه شود و امنیت مسلمه غیر مشروطه همان را از وزراء بخواهند شاید لازم بحکومت نظامی نباشد بنده که تصویب نمی کنم و البته بسته برای مجلس است.

معززالملک - در هر یک از ممالک عالم در دوره زندگانی خودش دو دوره زندگانی می بینم اید یکی در حال سکونت است که در حال آرامی که طبیعی است که خود طبیعت ایجاد می کند و دیگری زندگانی فوق العاده و فوق الطبع است و همچویکه از اینها را نمیشود در تخت یک قانونی قرار داد و هر یک از این دو باید در تحت یک اداره شود و در تخت قوانین معین مشخصی درآید باین جهه است که در هر مملکتی که آن حکومت نظامی باشد برای موقع فوق العاده مخفله حالا میگویند در این قوانین فوق العاده مخفله همان را و اگذار پیشنهاد رأی گرفتن لازم نیست و همان و اگذار نمودن اقدارات و اختیارات بهشت وزراء اگر بگویم کافی است بعبارت اخیری با این زندگانی معمولی من میگویم کافی نیست باینکه فقط مجلس اطمینان خودش را بکار گیرد ترک اسلحه کافی است بعقبه من متفقند در این مسئله باوجود این باید یک زمینه کاری داشته باشند و بعضی قوانین دیگر باید باشد حالا بعضی میگویند ترک اسلحه کافی است بعقبه من کافی نیست بجهة اینکه حکم می کند هیچ کس سلاح برندارد ممکن است در بازار برویم بخریم و مصمم شویم بریک امری خارج شویم یا از اسلحه که دولت اطلاع ندارد و ما خودمان از بیش داشتیم پس در این موارد باید بیش بیش بیش بیش کاردا گرفت قانون همینقدر می گوید که حمل اسلحه بدون اجازه جایز نیست شاید یکچند نفری اتفاق نموده متعدد شوند که اطاعت این قانون را نمایند و موجبات فتنه و تزلزل امنیت را در مملکت فراهم بیاورند وقتی که یکچندین ترتیبی بیش آمد یک قوانین فوق العاده در مملکت برقرار خواهد شد مثلاً ارسوز اگر در این مملکت بخواهید باقوای نظامی رفتار نمائید می بینید ممکن نیست پس ناجاریم از اینکه پاکیزه این قوانین فوق قانونی نمائیم ولی چون این قوانین فوق العاده خیلی سخت است در هرجایی که معمول میشود آنرا محدود میکنند بیک مدت معین مثلاً می گویند در یک شهری که حوادث خیلی سختی روی میبرد و دولت را دچار بعضی مخطورات نماید باید برای رفع آن حوادث موقتاً دولت اقدامات فوق العاده نماید که چنانچه بکرات عرض کردند اگر اسرار و زمینه در مملکت ما این قوانین فوق العاده مجری نشود یکی از مضرات بزرگ برای مملکت تولید میشود و این اغتشاش و حادثی که بیش آمد است از یک مرکز قدرت معینی نیست و بلکه اشخاص هستند بهمن اسمی که در قدریم بیدا کرده اند و محل اعتماد و حسن ظن هستند

مادامی که این اشخاص اینطور مسلح هستند و بخواهند این مملکت را بهم بزنند بعد از اینکه مقصده این کار من باشم یا قوام السلطنه من حاضر شخضاً با لباس وزارت داخله کشته شوم و این اقدام ایکنم وزیر جنگ - بطوطویکه وزیر داخله فرمودند

این مطلب از صبح تا بحال در جلسه بهشت وزراء مطرح بود و بنده مخالف بودم که این را به مجلس پیشنهاد کنیم و معتقد بودم از آن روزی که مجلس ما را انتخاب کرد مطمئن بودم که از همان روز اقدارات تامه بما و اگذار شده است و این عقبه نازه برای ما حاصل نشده است بلکه از همان روز که پروگرام را نوشتم و تقدیم مجلس کردیم این عقبه را داشتم و امیدواریم که مملکت را در کمال صلح و آرامی منظم کنیم.

رؤیس - یک پیشنهادی از طرف آقای معززالملک شده است خوانده میشود و آقایان وزراء در این باب رأی خودشان را بخواهند داد.

[آقا میرزا ابراهیم خان پیشنهاد مذکور را از قرار ذیل قرائت نمودند.]

نظر باهمیت موقع مجلس شورای ملی تصویب مبنی میگردید که در دارالخلافه عجائبنا برای مدت سه ماه حکومت نظامی برقرار باشد.

(۱) تمام اهالی شهر سوای کسانی که رصدماً با آنها اجازه حمل اسلحه داده است (۲۴) ساعت اسلحه را تسليم مأمورین دولتی نمایند هر کس در ظرف (۲۴) ساعت اسلحه خود را تسليم ننماید متولد و باغی است.

(۲) تمام مجتمعی که در این شهر میشود باید باطلان نظمه و در تخت نظارت مأمورین نظامی باشد و هر مجتمعی که بدون اطلاع مأمورین نظامی بانظمه منهقد شود متفرق و مجازات خواهد شد.

(۳) هر یک از جنابه و یا ناطقین که برخلاف احکام دولت مردم را ترغیب بسر کشی نمایند و با مطالبی که موجب هیجان عالم باشد اظهار نمایند فوراً از طرف دولت توپی و مجازات شوند مجلس شورای ملی)

رؤیس وزراء - بنده گمان می کنم با آن اختیارات ایکه بهشت وزراء میدهد بتوانند از همه این کار برآیند و گمان می کنم آن اقدارات را که مجلس بهشت وزراء داد دیگر احتیاج برای نباشد رؤیس - افزایی که وزراء یعنی رئیس وزراء اظهار میدارند همیقتدر که مجلس شورای ملی بکار گیرد اطمینان داد که هر شکلی که مصلحت میدانند استقرار امنیت بدینه خلع اسلحه نمایند مقصود مجلس خلع اسلحه و منظم کردن این دیگر محتاج نیست که حکومت شهر را باین ترتیب نظامی بکنیم.

شیخ الرؤیس - بنده اولاً ناسف و تکدر و غم زدگی خودم را از قتل مرحوم شهید صعودی میرزا علی محمد خان مینمایم که منتها درجه خدمت خود را کرده است.

رؤیس - آذا در این موضوع اگر فرمایشی دارید بفرمائید.

شیخ الرؤیس - این را هم یک حقی میدانم لازم و واجب الاعلان درخصوص میرزا علی محمد خان

است که نخواهد دارای اقتدار باشد امروز ما باید باین کاریه اقتدارات تامه بدهیم و هر کس که بخلاف دولت رفتار میکند اگرچه من باشم یا کسان دیگر و قبیله قانون میگوئیم مقصود این است که قانون مقدس است و برای ما مقدس نیست از این ساعت که وزراء از مجلس بیرون میروند باید اسلحه را ازدست این مردم بگیرند و مطمئن باشند که تمام ملت و تمام نمایندگان ملت با آنها همراه هستند باید آنها که مرتکب این حرکت دیروزی بودند دستگیر و بدار زده شوند بجاییکه مستبدین را بدارند زدن بدار اینکه ما بمردم پنهانیم که ایران مال ایرانیان است و تا امروز ما مسامجه و غفلت کردیم پلیتیک این مملکت را دادیم بدست دو سه نفر این مملکت را مضمحل کردند یکی می گوید باید میرزا اسدالله خان را که پروگرام را نوشتم و تقدیم مجلس کردیم این عقبه را داشتم و امیدواریم که مملکت را در کمال صلح و آرامی منظم کنیم.

رئیس - پاکیزه ای از طرف میرزا اسدالله خان را معدوم کرد تا کار از بیش برود دیگری میگوید بعده شدن طرف میرزا اسدالله خان کار مملکت پیش میرود و آن اشخاصی که دارای این سعادت هستند این مملکت را مضمحل میکنند و باین وضعی که پیش آمده ما نمی توانیم کاری از بیش بیرون اینسته در اینجا هر چیز میگیرد بعضی از آقایان هستند که مواد اساسی را پیشنهاد خواهند کرد از وزرای خودهایان میخواهیم که امروز تمام قوای خودشان را مزیت بدهند بدین ملاحظه و هر که بلند حرف زدکه برای استبداد تیر انداخته ام چشم را بیرون بیاورند آنها که میگویند نمیشود در مملکت مشروطه پشم کسی را در آورد برای صرفه و جب خودشان بوده است و امروز هم برای غرض شخصی است باید چشم او را در آورد بدون ملاحظه چشم در آوردن در این موقع اول آزادی خواهی است چشم در آوردن برای استراحت صد هزار نفر عین آزادی خواهی یعنی آنها که ما خیال می کنیم دیگر اینکه کسی نیست که بگوید ما دشمن این مملکت را نمی شناسیم دشمن این مملکت (موزر) است باید این دشمن را از زمین برداشت و هر کس و قبیله باو گفتند اسلحه خودت را خلخ کن خلخ نمکرد و اطاعت ننمود باید بهر نوع اقدامی که ممکن است اورا مجازات بگیرند و آن اسلحه را بقوه فهریه از او بگیرند ولی اینکه منوط باشد باینکه گوشته ای تن اورا از استخوانها بیش سوا کنند و این ملاحظه این را نکنند که بسک و کبلی بستگی دارد و ازاو استیضاح خواهند خواست هر چند بنده باشم همان طوریکه وجود انسان میگوید همان طوریکه وطن پرستیزان اتفضاً میگیرند رفتار نمایند.

وزیر داخله - اینکه از صبح تا بحال از مجلس وزراء را خواستند و تأخیر شد ملت غایب همان بود که ما هم در اینخصوص مذاکره میگردیم حضرت رئیس وزراء بلکه همه وزراء هم حضور داشتند و خیال میگردیم چون مجلس عجله کردند گفتیم باینیم اینجا عقبه مجلس را هم بفهمیم آنوقت چیز بنویسیم که اگر امروز اقدارات کامل بوزرا میدهند ممکن است این کار بگذرد و همین طور که اسدالله خان فرمودند

علمای در قانون اساسی که نوشتند شده است باتفاق یا قرعه اختلاف شد که مقصود از این لفظ آیا ورقة کشیدن است یا رأی گرفتن چون این اختلاف آراء پسند شد یک کمیسیون مجلس انتخاب نمود برای حل این اختلاف و آن کمیسیون این مطلب را مطرح مذاکره خود فرار داده و بمجلس رایورت دادند و خواندن آن رایورت در مجلس مطرح مذاکره شد بعد یک مسئله دیگری بیان آمد و اهم بود بعارت اخراجی وزیر امور امور آمدن ویر و گرام خودشان را آوردند بعد دیگر وقت نشد البتاً این مطلب همان طور در دستور مجلس است این مذاکرات را تمام میکنم و معلوم کنیم و این انتخاب از چه قرار است بعد انتخاب خواهد شد حالا که این گفتگوش در دستور مجلس بوده است و بازهم هست خواهش میکنم از آفایان و کلاه که رأی خودشان را بگویند حالا بازهم اگر میل دارند رایورت خوانده شود فرمایند

محمد هاشم میرزا - از اول این یک اشکال

علمی نبود و بعد از آنی که بکمیسیون رجوع شد و رایورت داد بعد از مذاکره معلوم شد که فقط نظریات مختلف بوده است کمیسیون هم یکمکنده را اظهار کرده بود که هیچ ممکن نبود قبل شود و هر قدر هم در این خصوص مذاکره شود گمان نمیکنم فائمه داشته باشد حقیقته ام این است که اگر خیال تیجه گرفتن دارید اول رأی گرفته شود شاید اتفاق آراء درباره آنها حاصل شود یاد را باره بعضی از آنها آنوقت برای شعبه شان قرعه کشیده شده معین شوند والا اگر بنا باشکال باشد بنده میتوانم سیصد اشکال منطقه ای از برای این بتراشم نایست برای هر اشکال وقت مجلس را تلف نمود

رئیس - صحیح است بنده عرض کردم که رایورت کمیسیون قبول شد عرض کرد اختلاف نظری بود حل شد یعنی کمیسیون هم چیزی اظهار کرده است ولی معین نشده که مجلس با آن کمیسیون موافق است یاخیره

حاج آقا - کمیسیون رأی خودش را اظهار کرد و در مجلس هم مذاکره شد و هر قدر در این باب مذاکره شود مکرات است یعنی خوب است ابتدا رأی گرفته شود شاید در ازه تمام یادو نفر یا سه نفر اینها اتفاق حاصل شود آنوقت باقی را بقرعه معین کنند

رئیس - گمان نمیکنم که مخالفی در این باب نیست ولی عده برای رأی گرفتن کافی نیست یعنی خوب است آفایان نمایند گان هر فرمایشی دارند فرمایند تاعده کافی شود

وکیل التجار - یکمقدمه دیگری بود که گویا فراموش شده است و آن دستخط آیت الله جعف بود که یکنفر را از علماء معرفی کرده بودند که باشند تلگراف خوانده شود و خوانده نشد و آن مقدمه این انتخاب است و من هم در انتخاب با این هیئت همراه حالا خواهش میکنم تلگراف خوانده شود

رئیس - بلی در باب آن یکنفر یک دستخط علیحده شده بود و حالا حاضر است خوانده میشود (آفایران ابراهیم خان دستخط تلگرافی آیة الله) نجف را فرایت نمود مشغیر اینکه جناب مستطاب حاجی شیخ محمد هادی مجتبه فاینی که از جمله اخبار وجودش در پیرجنده مانند گنج در خزانه ها مجهول

ظفر السلطنه دا اگر بخواهند واو را بعدل بگشند بمنه متعهد بشویم شخصاً با او طرف شده و تصریفات او را ثابت کنم

رئیس - جلسه روز پنجشنبه و دستور آن همان دستور سابق است

(رئیس حرکت کرد و مجلس یک ساعت و نیم بعد از ظهر ختم گردید)

جلمه ۱۳۶

صورت مشرح روز شنبه

سلیمان شهر رجب المربج ۱۳۲۸

مجلس دو ساعت و ده دقیقه قبل از ظهر در تخت ریاست آفای ذکاء الملک تشکیل شده صورت مجلس سه شنبه ۲۶ دی آفای معاضده شاهزاده

قرائت نمودند

رئیس - اگر در صورت مجلس ملاحظاتی هست بفرمائید

افتخار الواعظین - بلی پنده در صورت مجلس شوالی داشتم که آنروز آنچیزی که از طرف هیئت وزراء به مجلس پیشنهاد و پذیرفته شد آیا اجرای همان قانونی بود که از مجلس گذشته بود یا اینکه این خودش یک قانون مخصوصی بود که از مجلس گذشت اگر اجرای همان قانونی بود که سابقاً گذشت این اعلاناتی که گردانده که غلان جا را تیرباران کنند

رئیس - فرمایش شما اگر راجع بصورت مجلس است بفرمائید

افتخار الواعظین - بلی در صورت مجلس است در صورت مجلس پنهان پیشنهاد شده است، قانون سابق است یا چیز دیگر

رئیس - تأمل بفرمائید اینکه من گویند اگر در صورت مجلس ملاحظه است یعنی اگر چیزی در صورت مجلس نوشته شده که در آن روز واقع نشده یا اینکه واقع شده ولی اشتباه نوشته شده یافلان چیز حک شده یک مسئله آن روز در اینجا مطرح شد که آفایان مسبوقند و پیشنهادی هم که در آن خصوص در مجلس شد و رأی گرفته شد در اینجا نوشته شده است حالا شما اگر این را و نظری دارید باید بفرمائید آن چیزی که نوشته شده با آنچه گذشته است مطابق نیست با آنکه بطود صریح نوشته نشده است

حاجی سید ابراهیم - راجع بصورت مجلس عرضی نداشتم همینقدر بخواهیم عرض کنیم که اینکوه مطالب راجع بصورت مجلس هست باید یک فکر دیگری بگذرم

رئیس - آفای دیگر حیدر میرزا پیشنهاد کرده اند در خصوص انتخاب هیئت نظار خمسه و گمان می کنم این لازم به پیشنهاد نیست بجهة اینکه این مطلب چند دفعه در جزء دستور بوده است ولی مسئله اینجا است وقتی که این مطلب مطرح شد بین نمایندگان اختلاف شد که آیا مراد افزایش مقنعتی است یا چیز دیگر مشکلاتی در طریق این نظار است یا چیز دیگر که راجع بود که آیا انتخاب این خمسه مطرح شد

هر کس در مقابل این حکم تمرد کند بقوه قدریه گرفتار و مجازات خواهد شد از مجامع و مطبوعاتی که موجب فساد و هیجان باشد بقوه قدریه یه جلوگیری خواهد شد

فاصر الاسلام - اولاً این که هر اظهاری می شود بعضی ها جواب میدهند که اگر بوزراء اطمینان دارید این مذاکرات را نکنید استدعا داریم این فرمایشات را نکنید وزراء البته طرف اعتماد هستند و با آنها اطمینان داریم وای مقام

عصمت که از برای آنها قابل نیستیم البته آنچه که ب Fletcher ما میرسد باید بگوییم والا اگر این طور نباشد پس ماناید هیچ وقت سوال یا استیضاح کنیم بجهت اینکه وزراء که محل اعتماد هستند سوال و استیضاح لازم نیست و نهایتاً اینکه آن لفظ غیر مطبع را بر دارند بجهت اینکه شاید خیلیها بگویند که ما مطبع هستیم و اصلیه را خلخ نکنند و حال اینکه همان اشخاص بیشتر از سایرین منشاء فساد مشوند

وزیر جنگ - هیچ این فرمایش را که می کنند بنده قبول ندارم و مخصوصاً کلمه (غير مطبع) را بنده لازم میدانم و تقاضا میکنم که باشد

رئیس - رأی می گیریم باین پیشنهاد بعد اصلاحات بطوریکه قرائت شد کسانیکه تصویب می کنند برای مدت سه ماه در طهران اخبار نامه به ترتیبی که در پیشنهاد ذکر شده است بهیئت وزراء داده شود قیام نمایند (اغلب قیام کردنند)

رئیس - با اکثریت تصویب شده اینجا یکی از وکلا یاد آوری کرده یعنی سوالی داشته است ولی چون وقت نداریم و لابد هبست وزراء خواهد شد تشریف برد برای اجرای این پیشنهاد مذاکره از آن نمی کنم همینقدر بعض یاد آوری عرض میکنم که مجلس شورای ملی خیلی از بابت جنوب نگران است

وزیر داخله - نسبت بجنوب خیلی اقدامات شده است چندین تلگراف شده و چند فقره جواب هم رسیده است و بقدر امکان مشغول اقدامات دیگر هستیم کوتاهی نخواهد شد

معززالملک - حکومت را تغییر بدهند وزیر داخله - اوضاع جنوب را لازم نیست از وزراء استیضاح بخواهند سردار اسد اینجا مستند و بهتر از همه کس از ترتیبات آنچه مسبوقند هر وقت مطلبی یا مذاکره باشد از ایشان بخواهند جواب داد

حاج آقا - اگر چه وقت گذشته شرح و قایع و بله های فارس را عرض کنم و گمان مو کنم آفایان وزراء و اکثری از وکلا میدانند که چه ابتلاءاتی در ولایت فارس پیدا شده است آنروز عرض کردم و امروز هم عرض می کنم ظفر السلطنه قابل حکومت فارس نیست و خواهش میکنم از آفای زیر داخله که یک عطف توجهی بفارس بنمایند ظفر السلطنه را بخواهند و زودتر یک حکومت مقتدر کافی معین کنند و حالا چون وقت نداریم نمی خواهم کارهای او را جزء چه عرض کنم همینقدر می گویم